

Eesti veebruar tujutses ja tembutas

Ain Kallis

Euroopa nautis päikest, Ameerika sai tormi

meteoroloog Tsehhi kirjanik Karel capek kirjutas: ”Veebruar on ohtlik kuu, mis ähvardab aednikku talve hammaste ja suve silmadega, märja, kuiva ja tuultega; see kõige lühem kuu, see vördjas teiste kuude hulgas paistab kõigi ülejäanute seas silma oma salakavalate vempudega: olge tema suhtes ettevaatlik.” Täpselt selline oligi tänavune veebruar Eestimaal. Rahul võisid olla vaid poliitikud ja kaitseväelased – ühtedele jätkus pori pildumiseks ja muda maadluseks, teistele lund lumesõjaks polügoonidel.

Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi agrometeoroloogia osakonna andmeil oli Eesti kuu keskmine õhutemperatuur $-2,9\text{ }^{\circ}\text{C}$, mis ületab paljuaastase keskmise ehk normi $3,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ võrra. Kõige heitlikumad ilmad olid Mustvees: 2. veebruaril märgiti miinimumtemperatuuriks $-27,8\text{ }^{\circ}\text{C}$, 19. veebruaril maksimumiks $+8,8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Need on selle talve rekordid.

Tartu Tõravere ilmajaamas oli päikest näha vaid 51 tunni jooksul, tervelt 66 tundi vähem kui neli aastat tagasi. Lund jätkus Lõuna-Eestis ilusti maratoniks, Otepääst Elvani oli seda 30 kuni 15 cm. Stardipäeval, kaheksandal veebruaril keeras viieks päevaks sulale. Lumi kahanes nii kiiresti, et juba 12. kuupäeval oli maa paljudes kohtades jälle paljas.

Vabariigi aastapäev on teatavasti ka madisepäev. Ametkonnad peavad sel puhul valvel olema, sest vanarahvas ütleb: madisepäeval võivad ussid ärgata, pool lumest on veel taevas. Kuna madisepäeva õhtul algas hooglumesadu ja tuisk, siis võib oodata putukaterohket suve.

Veebruar on aastapäevaparaadi pidamiseks kõige riskantsem kuu. Tänavu valitses meil päikeseline, kuid tuuline ilm, Temperatuur oli õnneks nulli lähedal. Määrustiku järgi jääb Eesti Vabariigis paraad ära, kui külma on õhus üle $-12\text{ }^{\circ}\text{C}$. Huvitav oleks teada, mis on sellise piirtemperatuuri aluseks – kas puhkpillides jäätuv hingeaur? Ei ole aga üldse arvestatud tuule mõju inimesele. Tugeva tuulega on palju raskem taluda ka madalamat temperatuuri (tuule ja temperatuuri koosmõju arvestavad biometeoroloogias eriindeksid). Ühe USA-s kasutatava tabeli järgi on $-9\text{ }^{\circ}\text{C}$ külma ja 6 m/s puhuva tuule mõju selline kui tuulevaikuse ning $-22\text{ }^{\circ}\text{C}$ puhul.

Veebruarikuu küttekulud olid suured Lapimaast kuni Vaikse ookeanini välja. Põhja-Soomes oli aeg-ajalt -30 kuni $-35\text{ }^{\circ}\text{C}$, Põhja-Jäämere ääres Dudinkas langes piiritusesammas $-51\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ni.

Mõnusalt soe oli Lõuna-Euroopas – Itaalias, Hispaanias 20 kraadi ümber. El Nino kaela aetakse nüüd enamik ilmahädasid läänepoolkeral. Tugevad tormid ja sajud räsivad California ja Mississipi-äärseid alasid. Kolme nädalaga sadas San Franciscos pool Eesti aastasest sademete normist – 320 mm . Florida poolsaart tabas 23. kuupäeval tornaadode seeria, mis tekitas sama palju kahju kui orkaan Andrew paar aastat tagasi.